

Ανωνυμοποιημένη έκδοση

Μετάφραση

C-726/20 - 1

Υπόθεση C-726/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

29 Δεκεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Conseil d'État (Βέλγιο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

4 Δεκεμβρίου 2020

Αιτούσες:

CT

Ferme de la Sartre SPRL

Καθής:

Région wallonne

CONSEIL D'ÉTAT, SECTION DU CONTENTIEUX ADMINISTRATIF

[ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ (ΒΕΛΓΙΟ)]

XVe CHAMBRE (XV ΤΜΗΜΑ)

ΑΠΟΦΑΣΗ

[παραλειπόμενα] της 4ης Δεκεμβρίου 2020

[παραλειπόμενα]

Στην υπόθεση:

1. CT,

**2. η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης
Ferme de la Sarte,**
με τόπο επιδόσεων [παραλειπόμενα]
[τη] Λιέγη,

κατά :

**της Région wallonne (Περιφέρεια της
Βαλονίας, Βέλγιο),** εκπροσωπούμενη από
την Κυβέρνησή της
με τόπο επιδόσεων [παραλειπόμενα]
[τις] Βρυξέλλες.

I. Αντικείμενο της αιτήσεως

Με δικόγραφο που κατέθεσε με ηλεκτρονικά μέσα, στις 25 Ιανουαρίου 2019, ο CT και η sprl Ferme de la Sarte ζητούν την ακύρωση «των αποφάσεων της Région wallonne (Περιφέρεια της Βαλονίας) - Τμήμα Γεωργίας - Διεύθυνση Γεωργικών Υποδομών) της 26ης Νοεμβρίου 2018 και της 30ής Νοεμβρίου 2018, με τις οποίες η ως άνω Αρχή αποφάσισε ότι η ασκηθείσα προσφυγή είναι παραδεκτή αλλά αβάσιμη και, ως εκ τούτου, απέρριψε το αίτημα ενισχύσεως για εγκατάσταση και επένδυση».

II Διαδικασία

[παραλειπόμενα] [σελ. 2 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]

[στοιχεία της διαδικασίας μη κρίσιμα για την προδικαστική παραπομπή]

III. Πραγματικά περιστατικά

1. Προκειμένου να συμμετάσχει στην οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση, ο πρώτος αιτών απέκτησε το 25,20% των μετοχών της δεύτερης αιτούσας και ορίστηκε διαχειριστής. Στις 23 Φεβρουαρίου 2018 συνήψε με τον πατέρα του συμφωνία εξαγοράς της εκμεταλλεύσεως.

2. Στις 9 Μαρτίου 2018, η Comité d'installation (επιτροπή εγκαταστάσεως) ενημέρωσε τον πρώτο αιτούντα για την απόφασή της ότι αυτός διέθετε εμπειρία ισοδύναμη δύο ετών.

3. Στις 21 Μαρτίου 2018, η δεύτερη αιτούσα υπέβαλε τρεις αιτήσεις ενισχύσεων:

- αίτηση ενισχύσεως για εγκατάσταση (εν μέρει μεταβίβαση εξ αδιαιρέτου 63 εταιρικών μεριδίων).

- αίτηση για επενδυτική ενίσχυση για υπόστεγο αποθηκεύσεως. [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

- αίτηση για επενδυτική ενίσχυση για αγορά κυλινδρικού χλοοκοπτικού.

4. Στις 20 και 28 Ιουνίου 2018, ο διευθυντής Γεωργικών Υποδομών του Τμήματος Γεωργίας απέρριψε τις τρεις αιτήσεις ενισχύσεως. Το έγγραφο με το οποίο κοινοποιήθηκαν οι αποφάσεις αυτές μνημόνευε τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του διευθυντή του οργανισμού πληρωμών της Βαλονίας.

5. Στις 31 Ιουλίου 2018, οι αιτούντες άσκησαν προσφυγή ενώπιον του οργανισμού πληρωμών της Βαλονίας κατά των ως άνω τριών αποφάσεων.

6. Στις 24 Σεπτεμβρίου 2018 έλαβε χώρα ακρόαση του πρώτου αιτούντος από τον οργανισμό πληρωμών της Βαλονίας.

7. Στις 26 Νοεμβρίου 2018, ο διευθυντής του οργανισμού πληρωμών της Βαλονίας απέρριψε την αίτηση ενισχύσεως για εγκατάσταση κατόπιν εξαγοράς.

Πρόκειται για την πρώτη προσβαλλόμενη πράξη η οποία έχει την εξής αιτιολογία:

«[...]

Εκτιμώντας ότι, όσον αφορά τις ενισχύσεις ενάρξεως επιχειρήσεως για νέους γεωργούς, η αιτιολογική σκέψη 17 του κανονισμού αριθ. 1305/2013 αναφέρει τα εξής:

“Απαιτείται η λήψη μέτρου ανάπτυξης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων το οποίο να διευκολύνει την αρχική εγκατάσταση των νέων γεωργών και τη διαρθρωτική προσαρμογή των αγροτικών τους εκμεταλλεύσεων, μετά την αρχική εγκατάσταση”.

Ότι η περιγραφή του εν λόγω καθεστώτος ενισχύσεων στο Πρόγραμμα Αγροτικής Αναπτύξεως της Βαλονίας, που προβλέπεται στο επιμέρους μέτρο “6.1- Ενίσχυση ενάρξεως επιχειρήσεων για τους νέους γεωργούς”, στο σημείο 8.2.3.3.1.6.1 του εν λόγω προγράμματος, αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“Στόχος του επιμέρους μέτρου είναι η παροχή χρηματοδοτικής ενισχύσεως στον νέο ο οποίος εγκαθίσταται, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι το πράττει υπό τις καλύτερες συνθήκες, δηλαδή ότι διαθέτει επαρκή επαγγελματική ικανότητα και επαρκές επιχειρηματικό σχέδιο για την εκμετάλλευσή του.

Η στήριξη συνίσταται σε χρηματοδοτική ενίσχυση για την εξαγορά (ολική ή μερική) υφιστάμενης εκμεταλλεύσεως ή για τη δημιουργία νέας εκμεταλλεύσεως.

[...]

Το μέσο κόστος εγκαταστάσεως γεωργικής εκμεταλλεύσεως στη Βαλονία ανήλθε σε 225.000 € κατά την περίοδο 2012-2014. Το κόστος αυτό αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα η κατ’ αποκοπήν ενίσχυση ύψους 70.000 € που

προβλέπεται για το μέτρο αυτό αντιπροσωπεύει κατά μέσο όρο ενίσχυση σε ποσοστό 30% του κόστους εγκαταστάσεως”.

Εκτιμώντας ότι εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το καθεστώς ενισχύσεων για έναρξη επιχειρήσεως νέων γεωργών, όπως οργανώνεται στην Περιφέρεια της Βαλονίας και εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποσκοπεί στη μερική χρηματοδότηση της εγκαταστάσεως νέου γεωργού σε μια γεωργική εκμετάλλευση, με τη δημιουργία ή την εξαγορά αυτής, με κατ’ αποκοπήν ποσό 70.000 €, και όχι στην ενίσχυση των υφιστάμενων εκμεταλλεύσεων για την ανάπτυξη δραστηριότητας που δεν εμπίπτει στον γεωργικό τομέα.

Εκτιμώντας ότι το επιχειρηματικό σχέδιο του αιτούντος αναφέρει ρητώς ότι η εξαγορά και οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με σκοπό την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων για την παραγωγή χλοοτάπητα σε κυλίνδρους και φυτών για πράσινες στέγες. Ότι το επιχειρηματικό σχέδιο [σελ. 4 του πρωτοτύπου] αναφέρει ότι η ενίσχυση εγκαταστάσεως έχει ως αντικείμενο μια χλοοκοπτική μηχανή, η οποία σχετίζεται με την παραγωγή χλοοτάπητα που θα επιτρέψει “ταχύτερη κοπή, η οποία θα απελευθερώσει χρόνο για τη νέα δραστηριότητα ‘καλλιέργειες φυτών για πράσινες στέγες’”, την κατασκευή υπόστεγου αποθηκεύσεως “για προσωρινή φύλαξη της συγκομιδής του χλοοτάπητα σε κυλίνδρους” και, την “έναρξη νέων καλλιεργειών φυτών (χάρη στο καλά εξοπλισμένο θερμοκήπιο) ώστε να ξεκινήσει η παραγωγή φυτών για πράσινες στέγες”.

Εκτιμώντας ότι ο αιτών προσέθεσε κατά τη διάρκεια της ακροάσεώς του “ότι οι αιτήσεις για επενδυτική ενίσχυση αφορούν μόνο τον χλοοτάπητα”· ότι ο EV έχει, εξάλλου, διευκρινίσει ότι η εξαγορά αφορούσε μόνο “τα εκτάρια που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή χλοοτάπητα”· ότι ο FD διευκρίνισε “ότι πρόκειται τελικά για καλλιέργεια η οποία δεν είναι τυπικώς γεωργική”· ότι οι διαπιστώσεις αυτές επιβεβαιώνονται από το έγγραφο με το οποίο διαβιβάστηκαν οι προσφυγές τους, στο οποίο διευκρινίζεται ότι το μέρος της εκμεταλλεύσεως που εξαγοράζει ο CT αντιπροσωπεύει μόνο “32[,]71 εκτάρια σε σύνολο 174[,]57 [εκταρίων] του DS το 2017, δηλαδή ποσοστό λιγότερο από 20%”· ότι αυτό αντιστοιχεί στις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις επιφάνειας των προηγούμενων ετών, οι οποίες αναφέρουν για τις “μη βρώσιμες κηπευτικές καλλιέργειες”, ήτοι την ονομασία που χρησιμοποίησε ο EV για να ορίσει την παραγωγή χλοοτάπητα ή του παχύφυτου sedum σύμφωνα με τα όσα δήλωσε κατά την ακρόαση, συνολικά 35.55 εκτάρια το 2018 και 31.1 εκτάρια το 2017.

Εκτιμώντας ότι, ως εκ τούτου, αποδεικνύεται ότι η ενίσχυση για την εγκατάσταση κατόπιν εξαγοράς, καθώς και οι επενδυτικές ενισχύσεις δεν προορίζονται, εν προκειμένω, για την εξαγορά γεωργικής εκμεταλλεύσεως αλλά για την ανάπτυξη δευτερεύουσας δραστηριότητας στο πλαίσιο της εκμεταλλεύσεως η οποία δεν έχει γεωργικό χαρακτήρα, δηλαδή την παραγωγή χλοοτάπητα ή φυτών για πράσινες στέγες.

Ότι οι εν λόγω αιτήσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 17 και 19 του κανονισμού αριθ. 1305/2013, όπως αυτά εφαρμόζονται από την Région wallonne (Περιφέρεια της Βαλονίας).

Εκτιμώντας ότι μόνο το γεγονός ότι η Ferme de la Sarthe SPRL ασκεί επί του παρόντος γεωργική δραστηριότητα δεν επιτρέπει την αποδοχή των αιτήσεων αυτών, δοθέντος ότι οι ενισχύσεις που ζήτησε ο CT για την εξαγορά δεν έχουν, αυτές καθαυτές, ως στόχο την εξαγορά ή την ανάπτυξη γεωργικής δραστηριότητας της εκμεταλλεύσεως, αλλά τη δημιουργία, εντός της εκμεταλλεύσεως, παράλληλης δραστηριότητας που δεν συνδέεται με τον γεωργικό τομέα».

8. Στις 30 Νοεμβρίου 2018, ο διευθυντής του οργανισμού πληρωμών της Βαλονίας απέρριψε και τις άλλες δύο αιτήσεις για επενδυτική ενίσχυση. Πρόκειται για τη δεύτερη και τρίτη εκ των προσβαλλομένων πράξεων οι οποίες έχουν την ακόλουθη αιτιολογία:

«Εκτιμώντας ότι η αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 αναφέρει τα εξής όσον αφορά τις επενδυτικές ενισχύσεις:

“Προκειμένου να βελτιωθούν οι οικονομικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των αγροτικών επιχειρήσεων, να βελτιωθεί η αποδοτικότητα των τομέων εμπορίας και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, περιλαμβανομένης της δημιουργίας μικρής κλίμακας εγκαταστάσεων μεταποίησης και εμπορίας στα πλαίσια των βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών, να παρασχεθεί η απαιτούμενη υποδομή για την ανάπτυξη της γεωργίας και της δασοπονίας και τη στήριξη μη κερδοφόρων επενδύσεων που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων, θα πρέπει να παρασχεθεί στήριξη για επενδύσεις σε υλικά στοιχεία που συμβάλλουν στην επίτευξη αυτών των στόχων”.

[παραλείπόμενα] [σελ. 5 του πρωτοτύπου] [παραλείπόμενα] [παράθεση του άρθρου 17, παράγραφος 1, στοιχεία α΄ έως δ΄, του κανονισμού αριθ. 1305/2013]

Εκτιμώντας ότι από το άρθρο 17 του κανονισμού αριθ. 1305/2013 και από την περιγραφή των σκοπών του στην αιτιολογική σκέψη 15 του εν λόγω κανονισμού προκύπτει ότι οι επενδυτικές ενισχύσεις προορίζονται για τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγής, την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της εκμεταλλεύσεως ή για τη στήριξή της για την απόκτηση μη κερδοφόρου αλλά επωφελούς για το περιβάλλον εξοπλισμού. Ότι έκαστος των σκοπών αυτών συνδέεται με τη γεωργική παραγωγή ή τουλάχιστον με τον γεωργικό χαρακτήρα της εκμεταλλεύσεως. Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποσκοπούν στην πραγματοποίηση επενδύσεως άσχετης με τη γεωργική δραστηριότητα.

Εκτιμώντας ότι η παραγωγή χλοοτάπητα ή φυτών για πράσινες στέγες δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ότι η δραστηριότητα αυτή δεν αποσκοπεί στην άμεση ή έμμεση παραγωγή τροφίμων. Ότι οι αιτήσεις επενδυτικής ενισχύσεως δεν

αποσκοπούν στην απόκτηση μη παραγωγικού αλλά επωφελούς για το περιβάλλον εξοπλισμού, αλλά, αντιθέτως, στην αγορά παραγωγικού εξοπλισμού προοριζόμενου για παραγωγή μη σχετιζόμενη με τη γεωργική δραστηριότητα. Ότι οι αιτήσεις επενδυτικής ενισχύσεως δεν μπορούν, επομένως, να θεωρηθούν ως συνδεόμενες με τη γεωργική δραστηριότητα.

Εκτιμώντας ότι μόνον το γεγονός ότι η Ferme de la Sarthe SPRL ασκεί επί του παρόντος γεωργική δραστηριότητα δεν επιτρέπει την αποδοχή των αιτήσεων αυτών, δοθέντος ότι οι ενισχύσεις που ζήτησε ο CT για τις επενδύσεις δεν έχουν, αυτές καθαυτές, ως στόχο την εξαγορά ή ανάπτυξη γεωργικής δραστηριότητας της εκμεταλλεύσεως, αλλά την πραγματοποίηση, εντός της εκμεταλλεύσεως, παράλληλης δραστηριότητας που δεν συνδέεται με τον γεωργικό τομέα».

IV. Παραδεκτό

IV.1 [παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [σελ. 6 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]

IV.2. Εκτίμηση

[παραλειπόμενα] [σελ. 2 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα]

[εξέταση της ενστάσεως απαραδέκτου που ήγειρε η καθής για έλλειψη συνάφειας των τριών προσβαλλόμενων πράξεων]

Δοθέντος ότι η συνάφεια διαπιστώνεται, η αίτηση ακυρώσεως ασκείται παραδεκτώς κατά των τριών προσβαλλόμενων πράξεων.

V. Τρίτος λόγος – Πρώτο σκέλος

V.1. Επιχειρήματα των διαδίκων

Ο τρίτος λόγος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 38 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και του Παραρτήματος I αυτής, του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), των άρθρων 11 και 33 της αποφάσεως της Κυβερνήσεως της Βαλονίας, της 10ης Σεπτεμβρίου 2015, για τη στήριξη της αναπτύξεως και των επενδύσεων στον γεωργικό τομέα, των άρθρων 9 και 10 της υπουργικής αποφάσεως της 10ης Σεπτεμβρίου 2015, περί εφαρμογής της προπαρατεθείσας αποφάσεως της Κυβερνήσεως της Βαλονίας, της 10ης Σεπτεμβρίου 2015, των άρθρων 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των άρθρων 10 και 11 του Συντάγματος, της αναλογικότητας, ως γενικής αρχής του δικαίου, και από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

Με το πρώτο σκέλος, οι αιτούντες υποστηρίζουν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις εσφαλμένα θεωρούν ότι η παραγωγή χλοοτάπητα και άλλων προϊόντων κηπουρικής, όπως το παχύφυτο sedum, δεν συνιστά γεωργική παραγωγή που αναφέρεται στο Παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ. Επισημαίνουν ότι η παραγωγή προϊόντων κηπουρικής, εν ευρεία εννοία, περιλαμβάνεται στον κατάλογο του προμνημονευθέντος παραρτήματος Ι. Αναφέρουν ότι το άρθρο 38 ΣΛΕΕ επιδιώκει να ορίσει τα γεωργικά προϊόντα και ότι η διάταξη αυτή παρέχει έναν διττό ορισμό, δηλαδή, αφενός, έναν ορισμό που μπορεί να χαρακτηριστεί ως εννοιολογικός και, αφετέρου, έναν ορισμό που μπορεί να χαρακτηριστεί ως αναλυτικός μέσω παραπομπής σε κατάλογο που περιέχει εξαντλητική απαρίθμηση. Φρονούν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις ερμηνεύουν συστατικά τη διάταξη αυτή, καθώς περιορίζουν τα αγροτικά προϊόντα στον διατροφικό τομέα κατά τη γενικότερη έννοια του όρου. Υπενθυμίζουν ότι το κεφάλαιο 6 του προπαρατεθέντος Παραρτήματος Ι αναφέρεται στα «Φυτά ζώντα και προϊόντα ανθοκομίας» και ότι σε περίπτωση ερμηνευτικής δυσχέρειας, μπορεί να χρησιμοποιείται ο εννοιολογικός ορισμός. Υποστηρίζουν ότι η φυτική παραγωγή που αναφέρεται στο κεφάλαιο 6 είναι παραγωγή προϊόντων του εδάφους που μνημονεύεται στο άρθρο 38 ΣΛΕΕ, υπό τον εννοιολογικό ορισμό της. Ισχυρίζονται ότι εφόσον η καθής επιμείνει στην ερμηνεία της για την εν λόγω διάταξη, θα έπρεπε, ενδεχομένως, να υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. **[σελ. 8 του πρωτοτύπου]**

Η καθής απαντά ότι ο λόγος ακυρώσεως προβάλλεται απαραδέκτως, καθόσον αφορά την παράβαση των άρθρων 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διότι οι αιτούντες δεν εξηγούν σε τί συνίσταται η παράβαση των διατάξεων αυτών. Υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς τα προβαλλόμενα από τους αιτούντες, η παραγωγή χλοοτάπητα δεν καλύπτεται από το Παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ, διότι δεν πρόκειται για «φυτά ζώντα και προϊόντα ανθοκομίας». Εκτιμά, επικαλούμενη πληροφορίες από την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι τα ζώντα φυτά και τα προϊόντα ανθοκομίας περιλαμβάνουν μόνο «ζώντα δένδρα, δενδρύλλια, χαμόδενδρα και άλλα προϊόντα που προσφέρονται συνήθως από τους φυτοκόμους, τους δενδροκόμους ή τους ανθοκόμους για φύτεμα ή διακόσμηση». Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει λόγος να υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι αιτούντες ανταπαντούν ότι επιμένουν σε όσα προβάλλουν με την αίτηση ακυρώσεως. Δεν αντιλαμβάνονται τη διάκριση της παραγωγής χλοοτάπητα από την παραγωγή ζώντων φυτών και προϊόντων ανθοκομίας, καθώς ο χλοοτάπητας αποτελεί ζωντανό φυτό που απαιτεί εργασίες κηπουρικής και προορίζεται για διακόσμηση. Ως εκ τούτου, υποστηρίζουν ότι οι ισχυρισμοί της καθής δεν είναι πειστικοί και ότι η τελευταία αποκλείει με μεγάλη ευκολία τη δυνατότητα να υποβάλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτημα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με το αν η παραγωγή χλοοτάπητα μπορεί να θεωρηθεί γεωργική ή/και κηπουρική δραστηριότητα.

Με τα τελευταία τους υπομνήματα, οι διάδικοι αναφέρονται στα προηγούμενα δικόγραφα τους.

V.2. Εκτίμηση

Το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347, σ. 487) ορίζει τα εξής:

«Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

1. Η στήριξη στο πλαίσιο αυτού του μέτρου καλύπτει τις επενδύσεις σε υλικά ή/και άυλα στοιχεία, οι οποίες:

α) βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις και τη βιωσιμότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης·

β) αφορούν τη μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων που υπάγονται στο παράρτημα I της ΣΛΕΕ ή του βάμβακος, εκτός από τα προϊόντα αλιείας. Το αποτέλεσμα της διαδικασίας παραγωγής μπορεί να είναι ένα προϊόν που δεν καλύπτεται από το εν λόγω παράρτημα· εάν η στήριξη παρέχεται υπό τη μορφή χρηματοδοτικών μέσων, οι εισροές μπορεί να είναι επίσης ένα προϊόν που δεν καλύπτεται από το εν λόγω παράρτημα, με την προϋπόθεση ότι **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]** η επένδυση συμβάλλει σε μία ή περισσότερες προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη·

γ) αφορούν υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε γεωργική και δασική γη, τον αναδάσμο και τη βελτίωση, την παροχή και την εξοικονόμηση ενέργειας και υδάτων· ή

δ) είναι μη παραγωγικές επενδύσεις που συνδέονται με την επίτευξη των γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών στόχων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η κατάσταση διατήρησης της βιοποικιλότητας των ειδών και των ενδιαιτημάτων καθώς και η ενίσχυση της αξίας ως δημόσιου αγαθού ενός τόπου που υπάγεται στο Natura 2000 ή άλλων συστημάτων μεγάλης φυσικής αξίας που καθορίζονται στο πρόγραμμα.

2. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) χορηγείται σε γεωργούς ή ομάδες γεωργών.

Στις περιπτώσεις επενδύσεων για τη στήριξη της αναδιάρθρωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τα κράτη μέλη κατευθύνουν τη στήριξη σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις στη βάση της ανάλυσης SWOT που πραγματοποιείται σε σχέση με την προτεραιότητα της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη “ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και προώθηση καινοτόμων

τεχνολογιών γεωργικής εκμετάλλευσης και της αειφόρου διαχείρισης των δασών”.

3. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχεία α) και β) περιορίζεται στα ανώτατα ποσοστά στήριξης που προβλέπεται στο παράρτημα II. Τα εν λόγω ποσοστά μπορούν να αυξηθούν, όσον αφορά τους νέους γεωργούς, για τις συλλογικές επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται με συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών, και για τα ολοκληρωμένα έργα που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο περισσοτέρων του ενός μέτρων, για τις επενδύσεις σε περιοχές με φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 32 για επενδύσεις που συνδέονται με δράσεις στο πλαίσιο των άρθρων 28 και 29 και για τις πράξεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, σύμφωνα με τα ποσοστά στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα II. Παρ’ όλα αυτά, το ανώτατο συνδυασμένο ποσοστό στήριξης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 90 %.

4. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχεία γ) και δ) υπόκειται στα ποσοστά στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα II.

5. Μπορεί να χορηγείται στήριξη σε νέους γεωργούς που εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνοι της εκμετάλλευσης για τις επενδύσεις, προκειμένου να συμμορφούνται προς τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας. Η στήριξη αυτή μπορεί να χορηγείται για 24 μήνες, κατ’ ανώτατο όριο, από την ημερομηνία εγκατάστασης που ορίζεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης ή έως ότου ολοκληρωθούν οι ενέργειες που ορίζονται στο επιχειρηματικό σχέδιο που αναφέρεται στο άρθρο 19 παράγραφος 4.

6. Αν η νομοθεσία της Ένωσης επιβάλλει νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται για επενδύσεις που αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές για 12 μήνες, κατ’ ανώτατο όριο, από την ημερομηνία κατά την οποία γίνονται δεσμευτικές για τη γεωργική εκμετάλλευση».

Το άρθρο 38 ΣΛΕΕ ορίζει τα εξής:

«1. Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική.

Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει τη γεωργία, την αλιεία και το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων. Ως γεωργικά προϊόντα νοούνται τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, καθώς και τα προϊόντα πρώτης μεταποίησης τα οποία έχουν άμεση σχέση με αυτά. Οι αναφορές στην κοινή γεωργική πολιτική ή τη γεωργία και η χρήση του όρου “γεωργικός” νοούνται ως συμπεριλαμβανόμενες την αλιεία, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εν λόγω τομέα. [σελ. 10 του πρωτοτύπου]

2. Εκτός αντιθέτων διατάξεων των άρθρων 39 μέχρι και 44, οι κανόνες που προβλέπονται για την εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς εφαρμόζονται στα γεωργικά προϊόντα.

3. Τα προϊόντα, τα οποία υπάγονται στις διατάξεις των άρθρων 39 μέχρι και 44, απαριθμούνται στον πίνακα του Παραρτήματος Ι.

4. Η λειτουργία και η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς για τα γεωργικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από τη θέσπιση κοινής γεωργικής πολιτικής».

Το Παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, στο κεφάλαιο 6 τα «φυτά ζώντα και προϊόντα ανθοκομίας».

Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/1602 της Επιτροπής, της 11ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την τροποποίηση του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 του Συμβουλίου για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο [ΕΕ L 273, σ. 1] περιλαμβάνει σημείωση που αναφέρει τα εξής, όσον αφορά την ονοματολογία σχετικά με το κεφάλαιο 6 του Παραρτήματος Ι της ΣΛΕΕ: «Με την επιφύλαξη του δεύτερου τμήματος της κλάσης 0601, το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει αποκλειστικά τα προϊόντα που προσφέρονται συνήθως από τους φυτοκόμους, τους δενδροκόμους ή τους ανθοκόμους, για φύτεμα ή διακόσμηση». Η ονοματολογία αυτή δεν περιλαμβάνει τον χλοοτάπητα μεταξύ των ζώντων φυτών και των προϊόντων ανθοκομίας.

Με απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«108. Αφετέρου, πρέπει ακόμη να υπομνησθεί ότι, εφόσον δεν χωρεί κανένα ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως εθνικού δικαστηρίου, το δικαστήριο αυτό, όταν ανακλύπει ενώπιόν του ζήτημα σχετικό με την ερμηνεία της Συνθήκης ΛΕΕ, υποχρεούται κατ' αρχήν να το παραπέμψει στο Δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ (απόφαση της 15ης Μαρτίου 2017, Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, σκέψη 42).

109. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η υποχρέωση προδικαστικής παραπομπής που προβλέπεται στη διάταξη αυτή αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην αποτροπή του ενδεχομένου διαμορφώσεως στα κράτη μέλη εθνικής νομολογίας μη συμβατής με τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 15ης Μαρτίου 2017, Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

110. Βεβαίως, η υποχρέωση αυτή δεν βαρύνει το εν λόγω δικαστήριο όταν διαπιστώνει ότι το ανακλύσαν ζήτημα δεν ασκεί επιρροή ή ότι η επίμαχη διάταξη του δικαίου της Ένωσης έχει ήδη ερμηνευθεί από το Δικαστήριο ή ότι η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης παρίσταται τόσο προφανής ώστε να μην καταλείπει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία, η δε σχετική εκτίμηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δικαίου της Ένωσης, τις ιδιάζουσες δυσχέρειες που παρουσιάζει η ερμηνεία του και τον κίνδυνο διαστάσεως στη νομολογία εντός της Ένωσης (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 1982, Cilfit κ.λπ., 283/81, EU:C:1982:335, σκέψη 21· της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Ferreira da Silva e Brito κ.λπ., C-160/14, EU:C:2015:565, σκέψεις 38 και 39, και της 28ης Ιουλίου 2016, Association France Nature Environnement, C-379/15, EU:C:2016:603, σκέψη 50)». (ΔΕΕ,

απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, C-416/17, EU:C:2018:811, σκέψεις 108 έως 110). **[σελ. 11 του πρωτοτύπου]**

Η αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων βασίζεται σε ερμηνεία του προμνημονευθέντος άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, η οποία αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως την παραγωγή χλοοτάπητα ή φυτών για πράσινες στέγες. Ωστόσο, η ερμηνεία αυτή αμφισβητείται από τους αιτούντες, η δε επίμαχη διάταξη δεν έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο και η ορθή ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν παρίσταται τόσο προφανής ώστε να μην καταλείπει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία. Όσον αφορά τις αιτήσεις ενισχύσεως στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, πρέπει να αποφεύγεται η διαμόρφωση νομολογίας σχετικά με την έννοια του «γεωργικού προϊόντος» που δεν είναι συμβατή με τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης.

Συνεπώς, το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) κρίνει ότι πρέπει να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα [παραλειπόμενα]

[παράθεση του ερωτήματος που διαλαμβάνεται στο διατακτικό]

**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ,
ΤΟ CONSEIL D'ÉTAT (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ)
ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ :**

Άρθρο 1ο.

Κηρύσσει την επανέναρξη της διαδικασίας.

Άρθρο 2.

Στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποβάλλεται το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου την έννοια ότι αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του την παραγωγή χλοοτάπητα ή φυτών για πράσινες στέγες;». **[σελ. 12 του πρωτοτύπου]**

[παραλειπόμενα] [στοιχεία της διαδικασίας]

Η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση του XV τμήματος, στις Βρυξέλλες, στις 4 Δεκεμβρίου 2020, από [η σύνθεση του δικαστηρίου].

[παραλειπόμενα] [υπογραφές του Γραμματέα και του Προέδρου του Τμήματος]